

Stanovisko České botanické společnosti k projektovému záměru výstavby přehrady Skalička na řece Bečvě

Česká botanická společnost, z. s., jako vědecká společnost při Akademii věd České republiky, sdružující přes 600 členů aktivně se věnujících všem oborům botaniky, včetně její aplikace pro ochranu přírody, vydává toto stanovisko ve věci záměru výstavby přehrady Skalička na řece Bečvě.

Česká botanická společnost rozumí snaze ochránit životy a majetek lidí v potenciálně záplavovém území Bečvy při velkých povodních, ale na rozdíl od investora (Povodí Moravy, s. p.) chápe protipovodňová opatření v širších souvislostech a také ve vztahu k přírodním hodnotám území, které by mělo být stavbou nádrže ovlivněno. Z variantních řešení, o kterých se v současnosti diskutuje, Česká botanická společnost preferuje variantu bez nádrže, která je u této varianty nahrazena řadou lokálních opatření na spojené Bečvě. V případě výstavby většího vodního díla jednoznačně preferujeme variantu suchého poldru (boční suchá nádrž) před výstavbou vodní nádrže. Technické parametry těchto dvou variant ukazují téměř srovnatelnou účinnost při povodních, přičemž ale polder je výrazně šetrnější k přírodě. Především tím, že zachová vlastní řečiště a břehy řeky Bečvy s typickou vegetací, a říční kontinuum tím nebude přerušeno. Dále zvýší budoucí přírodní potenciál řečiště a druhovou rozmanitost na přirozeně erodovaných březích řeky, která byla v minulosti regulací výrazně ochuzena. Budou zachovány přírodní procesy řeky (eroze, akumulace a přesun materiálu, především štěrku, dále vývoj odpovídající vegetace, migrace živočichů aj.).

Záměr výstavby vodního díla je situován do oblasti vyhlášené evropsky významné lokality (EVL) Hustopeče-Štěrkáč. Kromě předmětu vyhlášení EVL, jímž je evropsky chráněný brouk lesák rumělkový, se zde nachází množství štěrkových a štěrkopísčitých náplavů, na které je svým výskytem vázán zákonem chráněný kriticky ohrožený keř židoviník německý. Samotný tok Bečvy představuje fenomén, který z naší krajiny postupně téměř zmizel. Bečva je karpatská divočící řeka a před regulací, stejně jako dnes, jde o štěrkonosnou řeku s velkým objemem neseného materiálu. Výstavbou přehrady by byla zničena část koryta řeky, které bylo po povodni v roce 1997 zpřírodněno (bylo odstraněno betonové zpevnění břehů), díky čemuž má řeka Bečva alespoň místy znovu svůj původní charakter. Vytvářejí se zde opět unikátní štěrkové náplavy a typické erozní břehy, jak tomu bylo před regulací řeky na přelomu 19. a 20. století. Hodnotné jsou i levobřežní a pravobřežní porosty podél toku se společenstvy měkkého a tvrdého luhu a navazující karpatské dubohabřiny.

Dnes víme a vidíme, jak neuvážené zásahy do přírody a krajiny v nedávné minulosti negativně ovlivnily stav našich lesů, zemědělské půdy a schopnost zadržovat vodu v krajině. Na řece Bečvě nyní máme jedinečnou příležitost neopakovat minulé chyby a dát přednost moderním řešením, ohleduplným vůči přírodě i lidem, před technokratickými postupy. Česká botanická společnost proto apeluje na zodpovědné státní orgány, aby tato příležitost nebyla promarněna.

prof. RNDr. Karel Prach, CSc.

předseda České botanické společnosti, z. s.
(po schválení hlavním výborem)